

سورة الاحقاف

استانداردهای اختصاصی

ارزشیابی و اعتباربخشی آموزش بیماران های آموزش

دبیرخانه شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی

شهریور ماه ۱۳۹۵

فهرست

۷ تاییدیه وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۹ مقدمه معاون محترم آموزشی وزارت بهداشت
۱۱ پیشگفتار
۱۳ تعاریف
۱۷ استانداردهای اختصاصی ارزشیابی و اعتباربخشی آموزشی بیمارستان‌های آموزشی
۱۸ مدیریت آموزش در بیمارستان های آموزشی
۱۹ پایش و ارزشیابی عملکرد سیستم آموزشی
۲۰ اعضاء هیات علمی
۲۲ فراگیران
۲۳ مدیریت تسهیلات، فضا ، امکانات ، تجهیزات و منابع مالی و انسانی آموزشی و پژوهشی آموزشی
۲۵ آموزش فراگیران در بخش‌های اورژانس و پاراکلینیک
۲۵ برنامه‌ها و فرآیندهای آموزشی
۲۶ رعایت حقوق بیمار در فرآیندهای آموزشی
۲۸ بیمارستان آموزشی به عنوان عرصه اصلی پژوهش‌های بالینی

نابیدیه وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شماره: ۲۸۵۶، ۱۳۹۵
تاریخ: ۲۳ شهریور ۱۳۹۵
پرست: بیوست

بسته عالی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
سازمان آموزش
جناب آقای دکتر شامی
وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

دکتر شامی
وزیر محترم بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

با سلام و احترام

باعنایت به تدوین و ابلاغ استانداردهای ملی اعتباربخشی بیمارستانها، به منظور هماهنگی و اطمینان از عدم تداخل این استانداردها با استانداردهای آموزشی، جلسات متعدد با مشارکت نمایندگان محترم معاونت درمان و نمایندگان محترم معاونت آموزشی برگزار و ضمن بررسی و بازنگری معیارهای ارزشیابی آموزشی و پژوهشی بیمارستانهای آموزشی، اقدامات ذیل مورد توافق قرار گرفت:

۱- فقط یک استاندارد از مجموعه استانداردها و معیارهای آموزشی که احتمال تداخل آن با درمان وجود داشت، حذف و بدههای آن استاندارد با تاکید بر موارد آموزشی آن در سایر استانداردها انجام گردید.

۲- ادبیات نگارش معیارهای ارزشیابی آموزشی با ادبیات نگارش استانداردهای ملی اعتباربخشی با نظر نماینده محترم معاونت درمان (جناب آقای مهندس عسگری) جهت تسهیل اجرای آن در محیط، همسان شد.

۳- استانداردهای اختصاصی ارزشیابی و اعتباربخشی آموزشی بیمارستانها تدوین و نهایی و به امضاء نمایندگان معاونت آموزشی و درمان رسیده است.

۴- مقرر گردید جهت پرهیز از تکرار حضور ارزیابان در محیط اعتباربخشی بیمارستانهای آموزشی از نظر درمانی و آموزشی و پژوهشی در یک زمان و با حضور ارزیابان درمانی و آموزشی انجام گیرد.

۵- گواهی اعتباربخشی آموزشی و پژوهشی بیمارستانهای آموزشی بطور مجزا توسط معاونت محترم آموزشی صادر و ابلاغ گردد.

با عنایت به موارد فوق، دستور فرمایید معیارهای اختصاصی آموزشی و پژوهشی بیمارستانهای آموزشی جهت اجرا ابلاغ گردد. ضمناً نسخه‌های اعتباربخشی آموزشی بیمارستانها و کتاب راهنمای آن در آینده نزدیک نهایی خواهند شد.

دکتر باقر لاریجانی

معاون آموزشی و

دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

کد شهرک قدس: خیابان سیما ایران، بین فراهی و زرافشان، ستاد مرکزی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
تلفن: ۸۸۳۶۳۴۴۰
نمابر: ۸۸۲۶۴۴۴۰
صفحه الکترونیکی اداره کل گسترش و ارزیابی: <http://dme.behdasht.gov.ir>
صفحه الکترونیکی معاونت آموزشی: <http://dme.behdasht.gov.ir>

مقدمه معاون محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

بسم الله الرحمن الرحيم

نظام آموزش عالی حوزه سلامت در طول دهه‌های پس از انقلاب شکوهمند اسلامی، دستاوردهای ارزشمندی در عرصه تربیت و تأمین نیروی انسانی موردنیاز بخش سلامت داشته است.

بیمارستانهای آموزشی به عنوان مهمترین عرصه آموزشهای بالینی، قطعاً نقشی بی‌بدیل را در حصول این دستاوردها داشته و از این مجرا، تحقق اهداف متعالی نظام سلامت مرهون تلاشها و زحمات اساتید، متخصصان و مدیران این مراکز آموزشی و درمانی است. در کشور ما با توجه به الگوی ادغام نظام آموزش و پژوهش در ارائه خدمات، نقش بیمارستانها در ارتقای آموزشهای بالینی بسیار با اهمیت است.

در کشورهای مختلف به منظور رصد فعالیتهای بیمارستانهای آموزشی و ارزیابی عملکرد این نهادها، ساز و کارهای گوناگونی اندیشیده شده است که هرکدام با الگوهای مختلف سعی در ارزیابی و ارتقای استانداردهای آموزشی و کیفیت خدمات دارند. یکی از مهمترین این الگوها، نظام اعتباربخشی آموزشی بیمارستانهایی است که به نوعی در آموزش بالینی رده‌های مختلف تحصیلی فعالیت دارند. در این الگو ابعاد مختلف عملکرد یک بیمارستان که آن را برای ارائه آموزش بالینی در سطوح مختلف مناسب می‌سازد از سوی کارشناسان خبره این امر مورد بررسی قرار گرفته و انطباق آنها با استانداردهای تعریف شده موجود ارزیابی می‌گردد. طبعاً بیمارستانهایی که حایز استانداردهای لازم می‌باشند در عرصه آموزش بالینی برای آن سطح باقی مانده و حضور سایر بیمارستانها منوط به احراز این استانداردها در آینده خواهد بود. البته ذکر این نکته مهم است که در فرآیند اعتباربخشی آموزشی بیمارستانها، این مراکز به عنوان سازمانهای ارائه خدمات آموزشی مورد ارزیابی قرار می‌گیرند و اجرای این برنامه‌ها به هیچ وجه جایگزین فرآیندهای ارزشیابی و اعتباربخشی کوریکولومها و برنامه‌های آموزشی نخواهد شد.

با عنایت به ابلاغ نسخه نهایی ویرایش سوم اعتباربخشی ملی بیمارستانها در سال ۱۳۹۵ که به تایید و توشیح مقام عالی وزارت، طی نامه شماره ۱۰۱/۶۸۶ مورخ ۱۳۹۵/۴/۱۵ دفتر وزارتی

رسیده است و به منظور هماهنگی و اطمینان از عدم تداخل این استانداردها با استانداردهای بیمارستان‌های آموزشی ابلاغ شده به شماره ابلاغیه ۵۸۴/۵۰۰/د مورخ ۱۳۹۴/۳/۱۲، جلسات متعدد با مشارکت نمایندگان معاونت درمان و نمایندگان معاونت آموزشی برگزار و ضمن بررسی مجدد و بازنگری استانداردهای ارزشیابی آموزشی و پژوهشی بیمارستان‌های آموزشی، استانداردهای اختصاصی ارزشیابی و اعتباربخشی آموزشی بیمارستان‌ها را تدوین و نهایی نموده‌اند و ادبیات نگارش استانداردهای ارزشیابی آموزشی بیمارستان‌ها را با ادبیات ویرایش سوم (سال ۱۳۹۵) استانداردهای اعتباربخشی ملی بیمارستان‌ها، جهت تسهیل در اجرای آن در محیط همسان نموده‌اند.

بدیهی است به منظور اجتناب از تکرار فرآیندهای ارزشیابی و تسریع در امر ارزیابی، استانداردهای اعتباربخشی ملی بیمارستان‌ها به عنوان پایه اعتباربخشی آموزشی لحاظ شده است و استانداردهای اختصاصی ارزشیابی و اعتباربخشی با تاکید بر برنامه‌های آموزشی، بیمارستان‌ها را برای ورود به عنوان عرصه آموزشی بالینی یا استمرار فعالیت‌های آموزشی قبلی مورد ارزیابی قرار خواهند داد.

حضور همزمان ارزیابان اعتباربخشی آموزشی بیمارستان‌ها با ارزیابان درمان بیمارستان‌ها باعث هماهنگی و تسریع در امر ارزیابی و کاهش بار این فرآیند برای محیط خواهد بود. ضمن ارسال یک نسخه از این استانداردهای اختصاصی ارزشیابی و اعتباربخشی آموزشی بیمارستان‌ها، انتظار می‌رود پیرو اقدامات قبلی انجام شده در زمینه خودارزیابی بیمارستان‌های آموزشی و هماهنگی با دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران جهت ارزیابی بیرونی بیمارستان‌ها همزمان با اعتباربخشی درمانی، آمادگی لازم را فراهم نمایید.

دکتر باقر لاریجانی

معاون آموزشی و

دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

پیشگفتار

نقش بیمارستان آموزشی در نظام سلامت ادغام یافته در دانشگاه‌های علوم پزشکی متفاوت با نقش همین بیمارستانها با شرایط نظام درمانی قبل از تشکیل وزارت بهداشت می باشد؛ به این معنی که این مراکز علاوه بر تربیت نیروی انسانی بار اصلی ارائه خدمات درمانی بستری در بخش دولتی را چه به لحاظ تعداد تخت و چه اهمیت بخشهای موجود در آنها و چه از نظر کارایی و کارآمدی نیروی انسانی در حال فعالیت در آنها از نظر کیفی و کمی و چه تجهیزات مستقر به عهده دارند لذا نحوه فعالیتها و ارائه خدمات و اداره این مراکز تاثیر مستقیم و عمده‌ای را در نظام سلامت کشور بر جای می گذارد. اقدامات متعددی برای بهبود عملکرد این مراکز در سالهای گذشته انجام شده و برنامه های دیگری نیز برای ارتقاء این خدمات در حوزه های مختلف وزارت بهداشت در نظر گرفته شده است که البته بنظر می رسد هماهنگ شده، مستمر و برنامه محور نبوده است و لازم است این فعالیتها و برنامه‌ها در تمام بخشهای مربوطه در وزارت بهداشت شامل حوزه های درمان، آموزش و توسعه در یک ستاد و یا مرکز مشترک هماهنگ شود. بیمارستان‌های آموزشی به علت تعدد و تنوع ماموریت‌های آنها، شفافیت ناکافی قوانین و آیین‌نامه‌های مربوطه و پاره‌ای دیگر از مسائل در ایفای نقش خود با مشکلات متعددی مواجه هستند، که لازم است به این مشکلات توجه شده و در رفع آنها کوشش بعمل آید. یکی از اصلی‌ترین این مسائل، اعتباربخشی این مراکز به عنوان یک موسسه آموزشی و پژوهشی ارائه دهنده خدمات درمانی است. بیمارستان‌های آموزشی درحال حاضر حدود ۵۰٪ تخت‌های بستری و ۶۸٪ تخت‌های دانشگاهی را تشکیل می‌دهند. این تخت‌ها به لحاظ کیفی نیز برای مجموعه درمان بالینی بسیار با اهمیت هستند چرا که مهم‌ترین بخش‌های درمانی کشور را شامل می‌شوند. پرسنل فعال در این بیمارستان‌ها اعم از پزشک، پرستار و سایر نیروهای انسانی از کارآترین و عالم‌ترین افراد شاغل در این بخش هستند ولی با این وجود مردم و مسئولین از خدمات ارائه شده در این مراکز رضایت کافی ندارند، لذا شایسته است تغییراتی در نحوه اداره و ارزشیابی این مراکز بوجود آید. اعتباربخشی و ارزشیابی از فعالیت‌های مهمی است که اگر با اهداف مشخص، متدولوژی صحیح، اجرای درست انجام گیرد می‌تواند تاثیر مهمی در ارتقاء خدمات آموزشی و درمانی این مراکز داشته باشد. در مجموعه پیش‌رو، شاخص‌های اعتباربخشی اختصاصی آموزشی و پژوهشی موسسه‌ای بیمارستان‌های آموزشی از منظر یک موسسه آموزشی که همزمان ماموریت ارائه خدمات را نیز

به عهده دارند مورد بحث قرار گرفته‌اند. شاخص‌های اعتباربخشی ملی بیمارستان‌ها در مجموعه دیگری از وزارت بهداشت، تهیه و چهارچوب اولیه آن در اسفند سال ۱۳۸۹ ابلاغ و اجرا شده است و آخرین ویرایش با اولویت استانداردهای عملکردی در تیر ماه ۱۳۹۵ ابلاغ گردید.

از آنجا که معاونت درمان با ویرایش جدید اعتباربخشی ملی بیمارستان‌ها، تحولی در نظام اعتباربخشی ایجاد نمود، ضرورت داشت جهت هماهنگی با استانداردهای اعتباربخشی درمان و حذف استانداردهای مشترک، استانداردهای اعتباربخشی آموزشی ابلاغ شده قبلی مورد بازنگری قرار گیرد و استانداردهای اختصاصی آموزشی و پژوهشی از آن مجموعه تلخیص گردد. لذا جلساتی متشکل از نمایندگان دبیرخانه شورای گسترش دانشگاه‌ها و معاونت درمان تشکیل گردید و مقرر گردید در جلسه سه نفره با حضور نمایندگان دبیر شورای گسترش، نماینده معاون درمان و نماینده معاون آموزشی، استانداردها بازنگری شده و برای ابلاغ آماده گردد. پس از برگزاری جلسات مشترک فوق و اصلاح معیارهای ارزشیابی، مجموعه حاضر آماده گردیده است. ذکر نکات ذیل ضروری است:

✓ در این استانداردها بیمارستان به عنوان یک سازمان تربیت نیروی انسانی در رده‌های مختلف اعم از دستیار تخصصی، فوق تخصصی، تحصیلات تکمیلی، دکترای حرفه‌ای، پرستاری و پیراپزشکی مورد ارزشیابی قرار می‌گیرد. ارزیابان و افرادی که در تیم‌های ارزشیابی حضور دارند، می‌باید بیمارستان را از لحاظ توان اجرای برنامه‌های آموزشی در رده‌های مختلف، ارزیابی نمایند.

✓ با عنایت به نهایی شدن سند ارزشیابی و اعتباربخشی اختصاصی آموزشی و پژوهشی بیمارستان‌های آموزشی، چکلیست‌هایی برای ارزیابان تهیه خواهد شد که معیارهای اندازه‌گیری، نحوه اندازه‌گیری و منبع دستیابی به آنها و وزن این شاخص‌ها نیز به آن اضافه می‌گردد.

✓ لازم به تاکید است که هدف غایی این فعالیت‌ها تضمین و ارتقای کیفی نظام آموزشی و انجام فعالیت‌های آموزشی معتبر می‌باشد.

تعاریف

بیمارستان آموزشی

بر اساس مصوبه شورای گسترش وزارت بهداشت ، بیمارستان آموزشی یکی از واحدهای دانشکده پزشکی است که تحت پوشش آن دانشکده است و از یک یا چند بخش آموزشی مصوب شورای گسترش تشکیل می‌گردد. بیمارستان آموزشی یک موسسه آموزشی ارائه دهنده بالاترین سطح خدمات درمانی است که در عین ارائه این خدمات به امر مهم تربیت نیروی انسانی در حوزه بالینی در سطوح مختلف علوم پزشکی می‌پردازد و همچنین عرصه اصلی پژوهش‌های بالینی در علوم پزشکی به حساب می‌آید. از ماموریت‌های این مراکز، به عنوان یک نهاد مهم نظام سلامت و یک مرکز آکادمیک، ارائه بالاترین و کیفی‌ترین سطح خدمت به بیماران و تربیت نیروی انسانی ارائه‌کننده خدمات با بهترین کیفیت می‌باشد و مراقبت عالی از بیمار با استاندارد بالا توأم با رفتار حرفه ای و انسانی هدف نهایی هر مرکز آموزشی درمانی است.

اعتباربخشی

فعالیتی است که منجر به اعطاء گواهی و تضمین و ارتقاء کیفی می‌گردد. برای هر فعالیت اعتباربخشی نیاز به معیارهای رواق، پایا، روزآمد و کارآمد است. برای درخواست اعتباربخشی آموزشی برای یک بیمارستان، این مراکز باید قبلاً در اعتباربخشی درمان، درجه یک یا ممتاز را اخذ کرده باشد.

بیمارستان آموزشی سطح یک

مرکز آموزشی درمانی است که مجوز شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی را کسب کرده و تمام رده‌های فراگیر علوم بالینی پزشکی در آن به امر یادگیری اشتغال دارند. عمده خدمات درمانی در این مراکز توسط دستیاران، تحت نظر پزشکان عضو هیات علمی ارائه می‌شود.

بیمارستان آموزشی سطح دو

مرکز آموزشی درمانی که فقط برای تربیت فراگیر حداکثر تا مقطع دکترای حرفه‌ای از شورای گسترش مجوز گرفته و عمده خدمات درمانی توسط پزشکان عضو هیات علمی ارائه می‌شود.

بدیهی است سطح بیمارستان آموزشی بر اساس مقطع فراگیر که طبق استانداردهای وزارت بهداشت از شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی مجوز آموزش دریافت نماید، قابل تبدیل به سطحی دیگر می‌باشد.

در این مجموعه به اعتباربخشی آموزشی و پژوهشی موسسه‌ای پرداخته شده و در درجه اول ناظر بر فعالیت بیمارستان به عنوان یک موسسه آموزشی است و عمدتاً به زیرساخت‌های اصلی و فرآیندهای مدیریتی آموزشی و سایر عملیات و امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری لازم برای ایفای مأموریت‌های بیمارستان آموزشی توجه شده است. اعتباربخشی و ارزشیابی برنامه‌ای^۱ فرایند دیگری است که نحوه اجرای کوریکولوم‌های آموزشی در حال اجرا در مراکز آموزشی را مورد توجه قرار داده و توسط اعضای گروه‌های آموزشی در مرحله اول (ارزشیابی درونی) و کارشناسان و اعضای بوردهای مربوطه در مراحل بعدی و بطور مستمر انجام می‌شود و نتیجه این فعالیت‌ها می‌تواند منجر به صدور مجوز و یا اجازه ادامه اجرای برنامه و یا رتبه‌بندی گروه‌های آموزشی و کوریکولوم‌های آموزشی باشد.

مدیریت تسهیلات

عبارت از فرآیندهایی است که ناظران را مطمئن می‌سازد فضاها، محل استقرار تجهیزات و امکانات و زیرساخت‌ها، دسترسی‌ها و مهندسی و معماری بیمارستان، مأموریت‌های آن را به‌عنوان یک موسسه مهم درمانی که در عین حال به امر تربیت نیروی انسانی نیز اشتغال دارد پشتیبانی و حمایت می‌کند. مدیریت تسهیلات در یک محیط آموزشی، بکارگیری روش‌های علمی در طراحی سازمان‌دهی، تصمیم‌گیری و کنترل محیط فیزیکی

¹ Program Evaluation

یادگیری بمنظور عملی ساختن اهداف آموزشی موسسه است. این معیارها در یک مرکز آموزشی با ماموریت ارائه خدمات پیشرفته درمانی در تعامل و هماهنگی نزدیک است و در عملی ساختن اهداف یک موسسه آموزشی بسیار مهم است و امروزه بدون توجه به آن اداره اینگونه موسسات ممکن نیست.

استانداردهای اختصاصی

ارزشیابی و اعتبار بخشش آموزش و پژوهش در بیمارستان های آموزش

بیمارستان به عنوان یک موسسه آموزشی

بیمارستانی که علاوه بر خدمات درمانی مسئول تربیت نیروی انسانی ارائه دهنده خدمات می باشد، ویژگی هایی از لحاظ کادر آموزشی و ساختار فیزیکی و فعالیت های پژوهشی دارد که آن را برای این مأموریت مناسب می کند.

الف- مدیریت آموزش در بیمارستان های آموزشی

الف-۱) بیمارستان در بیانیه مأموریت، دورنما و چشم انداز، اهداف آموزشی و پژوهشی خود را مشخص کرده و برنامه های عملیاتی خود را برای رسیدن به این اهداف ارائه می نماید.

الف-۲) بیمارستان دارای واحد توسعه آموزش بالینی است که بر اساس دستورالعمل های ابلاغ شده توسط معاونت آموزشی وزارت متبوع و همچنین دانشگاه های ذیربط، برنامه ریزی و نظارت جهت ارتقاء کیفیت آموزش بالینی را زیر نظر مستقیم معاون آموزشی بیمارستان بر عهده دارد.

الف-۳) تیم مدیریت آموزش در مراکز آموزشی درمانی شامل رئیس بیمارستان، معاون آموزشی، مدیر گروه آموزشی، روسای بخش های آموزشی، سوپروایزر آموزشی می باشد که به جز سوپروایزر آموزشی، سایر اعضای تیم مدیریت آموزش، عضو هیات علمی نیز هستند.

الف-۴) معاونت آموزشی بیمارستان قرارداد مشخصی با دانشکده های پرستاری و پیراپزشکی در رابطه با مسئولیت های طرفین امضاء کرده است.

الف-۵) روسای بخش های آموزشی مسئولیت آموزش را برعهده دارند و عملکرد آموزشی بخش ها توسط معاونت آموزشی ارزیابی می شود.

الف-۶) در صورتیکه در بیمارستان چند بخش از یک گروه آموزشی وجود داشته باشد، با حکم مدیر گروه یک نفر به عنوان مسئول برنامه‌ریزی آموزش در بخش‌ها انتخاب می‌گردد. فرد انتخاب شده به مدیر گروه مربوطه و معاون آموزشی بیمارستان پاسخگو می‌باشد.

الف-۷) کمیته‌های بیمارستانی مرتبط با آموزش و عملکرد فراگیران فعال بوده و مستندات برگزاری مستمر آنها موجود و نحوه تاثیر آنها در تصمیمات بیمارستان مشخص است.

الف-۸) معاون آموزشی یا نماینده تیم مدیریت آموزش با هدف ارتقاء کمی و کیفی فرآیندهای آموزشی و تسهیل ارائه خدمات، عضو کمیته‌های بیمارستانی مرتبط می‌باشند.

الف-۹) کمیته آموزش علوم پزشکی با تشکیلات، عملکرد و نقش مشخصی وجود دارد.

الف-۱۰) مقررات نحوه پوشش در بیمارستان به اطلاع فراگیران و اعضاء هیات علمی بخش‌ها می‌رسد و معاون آموزشی، معاون درمان یا رئیس بیمارستان حسب مورد بر اجرای آن نظارت دارد.

ب- پایش و ارزشیابی عملکرد سیستم آموزشی

ب-۱) بیمارستان دارای نظام مدون جهت ارزیابی عملکرد سیستم آموزشی می‌باشد.

ب-۲) ارزیابی عملکرد آموزشی و پژوهشی و درمانی اعضاء هیات علمی طبق برنامه مدون تنظیمی صورت می‌گیرد و بازخورد لازم به ایشان، بخش مربوطه و گزارش به دانشکده/دانشگاه علوم پزشکی داده می‌شود.

ب-۳) در پایش و ارزشیابی عملکرد سیستم آموزشی علاوه بر شاخص‌های آموزشی با شاخص‌های مرتبط با ارائه مراقبت بیماران، تواما مورد بررسی قرار می‌گیرد.

ب-۴) مدارک و مستندات لازم در رابطه با وضعیت آموزشی فراگیران موجود است.

ب-۵) بیمارستان دارای فرآیندهای مدون بازخوردهای دوطرفه برای ارزشیابی عملکرد یادهی و یادگیری فراگیران در عرصه‌های دانش، توانمندی بالینی، مهارت‌های فردی و رفتار حرفه‌ای می‌باشد.

ب-۶) ارزیابی دانشجویان پرستاری مامایی، پیراپزشکی و توانبخشی با همکاری توام بیمارستان و دانشکده‌های مربوطه انجام می‌شود.

ب-۷) از برونداد و نتایج کمیته‌های بیمارستان در برنامه‌ریزی و اجرای اقدامات اصلاحی و پایش آموزش فراگیران استفاده می‌شود.

ج - اعضای هیات علمی

ج-۱) کادر اصلی آموزش بیمارستان، اعضای هیات علمی واجد شرایط علمی و عمومی دانشگاه می‌باشند.

ج-۲) تعداد و تنوع اعضاء هیات علمی موجود در مرکز باید متناسب با وظایف آموزشی، پژوهشی و فعالیت‌های درمانی بخش‌ها و تعداد فراگیران و مطابق با مقررات جاری دانشگاه/وزارت متبوع باشند.

ج-۳) اعضاء هیات علمی بالینی در بیمارستان مطابق با ضوابط و مقررات جاری دانشگاه علوم پزشکی و وزارت متبوع حضور داشته و فعالیت می‌نمایند.

ج-۴) حضور فیزیکی اعضاء هیات علمی پرستاری و پیراپزشکی و توانبخشی مطابق قرارداد پیش‌بینی شده با دانشکده مربوطه است و حضور فیزیکی آنها در بیمارستان توسط معاونت آموزشی کنترل و ثبت می‌شود.

ج-۵) بهتر است مترون بیمارستان عضو هیات علمی دانشکده پرستاری بوده و عضو شورای آموزشی بیمارستان باشد.

ج-۶) بیمارستان متناسب با ماموریت و وظایف آموزشی و درمانی خود دارای فرآیند تعریف شده همکاری با گروه‌های مختلف پزشکی، پرستاری، پیراپزشکی و توانبخشی، داروسازی بالینی، تغذیه، اپیدمیولوژیست، پزشکی اجتماعی می‌باشد.

ج-۷) گروه‌های مختلف پزشکی، پرستاری و پیراپزشکی و توانبخشی بالاخص داروسازی بالینی، تغذیه، اپیدمیولوژیست، پزشکی اجتماعی، متناسب با ماموریت و وظایف آموزشی و درمانی بیمارستان، در تعامل مناسب بوده و به صورت تیمی در آموزش‌های بالینی عمل می‌نمایند.

ج-۸) رهبری آموزش بالینی در تعامل گروه‌های مختلف پزشکی، پیراپزشکی، توانبخشی، داروسازی بالینی، تغذیه، اپیدمیولوژیست و پزشکی اجتماعی، وجود دارد.

ج-۹) سازوکارهای مناسب برای توانمندسازی اعضاء هیات علمی وجود دارد.

ج-۱۰) سازوکارهای مدون برای تشویق اعضاء هیات علمی که ماموریت‌های درمانی، آموزشی و پژوهشی خود را بخوبی انجام داده‌اند وجود دارد.

ج-۱۱) بیمارستان سازوکاری به منظور حفظ ارتباط آموزشی و پژوهشی با اساتید برجسته و ممتاز یا بازنشسته مرکز دارد.

ج-۱۲) اقامتگاه مناسبی برای اعضاء هیات علمی در نظر گرفته شده و در آنها امکانات تغذیه‌ای، استراحت و دسترسی به منابع الکترونیکی پیش‌بینی شده است.

ج-۱۳) بیمارستان سازوکار مناسب برای سنجش رضایت اعضاء هیات علمی از امکانات آموزشی و رفاهی را دارد و اقدامات اصلاحی مورد نیاز جهت افزایش رضایت‌مندی اعضاء هیات علمی صورت می‌گیرد.

د- فراگیران

د-۱) معاون آموزشی بیمارستان سازوکار و برنامه مکتوب و مشخصی برای آشنایی فراگیران در رده‌های مختلف، با محیط آموزشی، اعضاء هیات علمی، مدیریت بیمارستان و مقررات داخلی بیمارستان و الزامات و قوانین مرتبط کشوری، ایمنی و بهداشت، رعایت حقوق بیمار، نحوه ارتباطات درون و برون سازمانی، امکانات مختلف، نحوه تکمیل پرونده بیماران، نحوه همکاری فراگیران در آموزش، شناخت استانداردهای زیست محیطی، شرح وظایف و اختیارات دانشجویان و پرستاران دارد و آنها را بطور مرتب و در فواصل مشخص اجرا می‌کند.

د-۲) بیمارستان سازوکار مشخص برای سنجش رضایت فراگیران دارد و اقدامات اصلاحی مورد نیاز برای افزایش رضایت فراگیران صورت می‌گیرد.

د-۳) بیمارستان از دسترسی بی واسطه فراگیران به مسئولین آموزشی از جمله معاون آموزشی اطمینان حاصل می‌نماید.

د-۴) در بیمارستان آموزشی سازوکارهایی طراحی شده که دستیاران (تخصصی، فوق تخصصی و تحصیلات تکمیلی) به ازای اقدامات درمانی خود علاوه بر استاد مربوطه و رئیس بخش مربوطه در مقابل معاون آموزشی و رئیس بیمارستان نیز پاسخگو می‌باشند.

د-۵) بیمارستان سازوکار مدون برای مستندسازی و بهره‌گیری از بازخوردها و تجارب فراگیران دارد.

د-۶) بیمارستان برنامه‌های مشخص و مدونی برای آشنایی دستیاران با الزامات نظام درمانی و بیمه‌ای جاری دارد.

د-۷) امنیت فراگیران در زمان ارائه خدمات تضمین شده است.

د-۸) محل مناسبی برای رختکن دانشجویان و کمد به تفکیک آقا و خانم در بیمارستان موجود است.

د-۹) اقامتگاه مناسبی برای فراگیران در نظر گرفته شده و در آنها امکانات تغذیه و استراحت و دسترسی به منابع الکترونیک پیش‌بینی شده است.

ه- مدیریت تسهیلات^۱، فضا، امکانات، تجهیزات و منابع مالی و انسانی آموزشی و

پژوهشی

ه-۱) بیمارستان فضا و تجهیزات مناسب برای ارائه خدمات آموزشی به فراگیران متناسب با تعداد فراگیران و برنامه‌های آموزشی و نوع خدمات، در فضاهای مختلف مراقبتی فراهم کرده است.

ه-۲) برای بیمارستان‌های آموزشی در حال ساخت، حداقل متراژ آن بیشتر از ۲۵٪ از بیمارستان‌های درمانی با همان سطح مأموریت است. در بیمارستان‌های موجود، متناسب با شرایط بیمارستان به شرط عدم تغییر کاربری و کاهش فضاهای درمانی بخصوص تخت‌های بستری، افزایش فضا ایجاد می‌گردد.

ه-۳) درمانگاه و کلینیک‌های ویژه برای آموزش فراگیران و دستیاران تخصصی و فوق تخصصی و تحصیلات تکمیلی در بیمارستان فعال می‌باشد.

ه-۴) فضاهای کافی به عنوان دفتر کار برای فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی معاون آموزشی و روسای بخش‌های آموزشی و اعضاء هیات علمی در بخش‌ها با توجه به شرایط بیمارستان و به شرط عدم تغییر کاربری و کاهش فضاهای درمانی در نظر گرفته شده است.

¹ Facilities Management

ه-۵) تعداد کلاس‌های درس، اتاق‌های برای بحث گروهی کوچک و سالن‌های کنفرانس به نسبت برنامه‌های در حال اجرا و تعداد فراگیران باید کافی بوده و حداقل از امکانات مناسب آموزشی برخوردار باشد.

ه-۶) بیمارستان دارای زیرساخت‌ها و فناوری روزآمد جهت استفاده آموزشی بوده و امکان آموزش مجازی و مشاوره از راه دور فراهم باشد.

ه-۷) بیمارستان، تجهیزات و تکنولوژی آموزشی را برای تامین و اجرای روش‌های نوین تدریس فراهم کرده است.

ه-۸) کتابخانه و فضای مطالعه متناسب با تعداد و نیاز اساتید و فراگیران در بیمارستان وجود دارد.

ه-۹) بیمارستان کتب مرجع و مجلات مورد نیاز و منابع به‌روز آموزشی را برای تمام بخش‌ها و رشته‌های مختلف تهیه می‌نماید و امکان جستجوی منابع و استفاده از کتابخانه الکترونیک و منابع ارائه دهنده متن کامل مقالات فراهم شده است.

ه-۱۰) بیمارستان مجهز به سیستم اطلاعات بیمارستانی می‌باشد که امکان دسترسی طبقه‌بندی شده برای اهداف آموزشی و پژوهشی فراهم می‌باشد.

ه-۱۱) پرسنل کافی خدمات آموزشی (کارشناسان آموزشی، منشی آموزشی و ..) و امکانات اداری متناسب با برنامه‌های آموزشی در حال اجرا و تعداد فراگیران توسط بیمارستان تامین شده است.

ه-۱۲) بودجه آموزشی در نظر گرفته شده توسط دانشگاه مربوطه زیر نظر معاون آموزشی بیمارستان‌ها تماماً در برنامه آموزشی هزینه می‌گردد.

و- آموزش فراگیران در بخش‌های اورژانس و پاراکلینیک

۱- در بخش‌های پاراکلینیک امکان دسترسی فراگیران به فایل‌های مرتبط وجود دارد.
۲- در آزمایشگاه کلینیکال با نقش تربیت فراگیر، بیمارستان امکان همکاری با متخصصین علوم پایه مرتبط نظیر ایمنولوژیست، باکتریولوژیست، انگل‌شناس، متخصص ژنتیک پزشکی، متخصص بیوشیمی، هماتولوژی و بانک خون را فراهم می‌کند.
۳- در بخش‌های پاراکلینیک و اورژانس تجهیزات و امکانات کافی متناسب با برنامه‌های آموزشی مصوب در حال اجرا وجود دارد.

۴- در بخش مراقبت‌های دارویی امکانات و تجهیزات متناسب با فرآیندهای آموزشی وجود دارد.

۵- فرآیندهای آموزشی و ارتباط آن با ارائه خدمات اورژانس (پذیرش، تحت نظر گرفتن، درمان و تعیین تکلیف بیماران) کاملاً تعریف شده و توسط رئیس بخش و معاون آموزشی نظارت می‌گردد.

۶- در بخش اورژانس یک عضو هیات علمی سرپرستی بخش را بر عهده دارد که در صورت وجود برنامه دستیاری تخصصی طب اورژانس، متخصص طب اورژانس خواهد بود.

ز- برنامه‌ها و فرآیندهای آموزشی

۱- کنفرانس‌های علمی با مشارکت گروه‌های آموزشی برگزار می‌گردد.
۲- تعداد بیمارانی که توسط هر فراگیر در عرصه‌های درمانگاه و بستری مورد مراقبت قرار می‌گیرند و تعداد بیماران پذیرش شده در هر شیفت به تعداد دانشجو کافی بوده و سازوکارهای لازم برای آموزش دانشجویان پیش‌بینی شده است.

۳- در راستای اجرای برنامه آموزشی ضرورت دارد بیمارستان در بخش‌های آموزشی در خصوص آموزش استدلال بالینی، اصول اخلاق پزشکی و رعایت ایمنی پزشک و بیمار برنامه‌ریزی و اقدام نماید.

ز-۴) راندهای آموزشی بالینی و مواردی از جمله گزارش صبحگاهی، ژورنال کلاب، آموزش درمانگاهی و آموزش مهارت‌های بالینی بطور منظم اجرا شده و فراگیران و دستیاران در آن شرکت می‌کنند.

ز-۵) بیمارستان با محوریت اعضای هیات علمی در خصوص آموزش مدارک پزشکی نوشتاری (شرح حال، سیر بیماری، خلاصه پرونده، پرونده‌های درمانگاهی)، مطابق با اهداف برنامه‌های آموزشی و پژوهشی و ارائه خدمات به فراگیران اطمینان پیدا می‌کند.

ز-۶) مدارک پزشکی نوشتاری تکمیل شده توسط فراگیران، کامل و مطابق با آموزش‌های داده شده می‌باشد.

ز-۷) اعضای هیات علمی بر مدارک پزشکی ثبت شده توسط فراگیران و دستیاران در پرونده‌ها نظارت می‌کنند و در صورت لزوم آنها را اصلاح می‌کنند.

ز-۸) بیمارستان برنامه مشخصی برای استقرار مهارت بالینی، مهارت‌آموزی مبتنی بر شواهد را در نظر گرفته است.

ز-۹) برنامه‌های بیمارستان برای ارتقاء کیفی و کمی آموزش مکتوب و آماده ارائه است.

ز-۱۰) بیمارستان روش اجرایی مدون برای مشارکت فراگیران در آموزش بیماران دارد.

ز-۱۱) برنامه‌های مشخصی برای برگزاری جلسات مشترک آموزشی و پژوهشی بین گروه‌ها و اعضای هیات علمی پایه و بالینی بیمارستان‌ها وجود دارد.

ح- رعایت حقوق بیمار در فرآیندهای آموزشی

ح-۱) در تمام فرآیندهای آموزشی رعایت حقوق گیرندگان خدمت تضمین می‌گردد.

ح-۲) معاون آموزشی و تیم مدیریت آموزش بیمارستان بر رعایت حقوق گیرندگان خدمت در اجرای برنامه‌های آموزشی نظارت می‌کنند

ح-۳) بررسی خطاها و مسائل مربوط به اخلاق حرفه‌ای و پزشکی فراگیران توسط برنامه مدون و مشخص انجام می‌شود و روش‌های مشخصی برای پیشگیری از تکرار آنها پیش‌بینی شده است

ح-۴) بیمارستان از اطلاع‌رسانی به بیماران مبنی بر آموزشی بودن بیمارستان و حضور فراگیران در تمام مراحل تشخیصی درمانی اطمینان حاصل می‌نماید.

ح-۵) در بیمارستان آموزشی، فرآیندهای آموزشی موجب اختلال در ارائه خدمات به بیماران بدحال نمی‌شود.

ح-۶) به منظور اطمینان از کیفیت خدمات آموزشی ارائه شده در بیمارستان‌های آموزشی در شیفت‌های عصر و شب، پزشکان مقیم (بخصوص در رشته‌هایی که اورژانس‌های بیشتر و حساس‌تری دارند) که ارتباط آموزشی و درمانی تعریف‌شده‌ای با بیمارستان دارند تحت برنامه تعیین شده توسط رئیس بخش مربوطه و یا سرپرستی وی فعالیت دارند. ارتباط آموزشی و درمانی دستیاران و کارورزان با آنها نیز شفاف و تعریف شده است.

ح-۷) در بیمارستان‌های آموزشی، فرآیند خدمات درمانی که توسط فراگیران ارائه می‌شود تحت نظر مستقیم اعضاء هیات علمی و با واگذاری تدریجی مسئولیت به تناسب پیچیدگی خدمات و مهارت‌های مورد نیاز انجام گرفته و مستندات آن موجود است.

ط- بیمارستان آموزشی به عنوان عرصه اصلی پژوهش‌های بالینی

ط-۱) بیمارستان معاون پژوهشی دارد. معاون پژوهشی مسئول واحد توسعه تحقیقات بالینی بیمارستان است

ط-۲) در سند برنامه استراتژیک بیمارستان اهداف پژوهشی بیمارستان تدوین شده است و برنامه‌های پژوهشی در بیمارستان برای فواصل زمانی مناسب استقرار یافته است.

ط-۳) بیمارستان دارای واحد توسعه تحقیقات بالینی است که با بکارگیری متخصص اپیدمیولوژی و یاپزشکی اجتماعی و کارشناسان پژوهش و پژوهشیاران آموزش یافته زیر نظر مسئول واحد مربوطه بر اساس دستورالعمل ابلاغ شده، هدایت پژوهش را بر عهده دارند

ط-۴) از شواهد علمی و نتایج پژوهش‌های بالینی برای تصمیم‌گیری در ارتقاء مراقبت‌های بالینی و سیستم ارائه خدمات بیمارستان‌ها استفاده می‌گردد.

ط-۵) بیمارستان سازوکار مناسب جهت ارتقاء تعداد مقالات منتشر شده در مجلات معتبر داخلی و خارجی از اعضای هیات علمی و فراگیران در حال آموزش دارد.

ط-۶) تمام طرح‌های تحقیقاتی در حال اجرا در بیمارستان، بر اساس دستورالعمل‌های وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مصوبات لازم را از کمیته اخلاق دارای صلاحیت کسب نموده است.